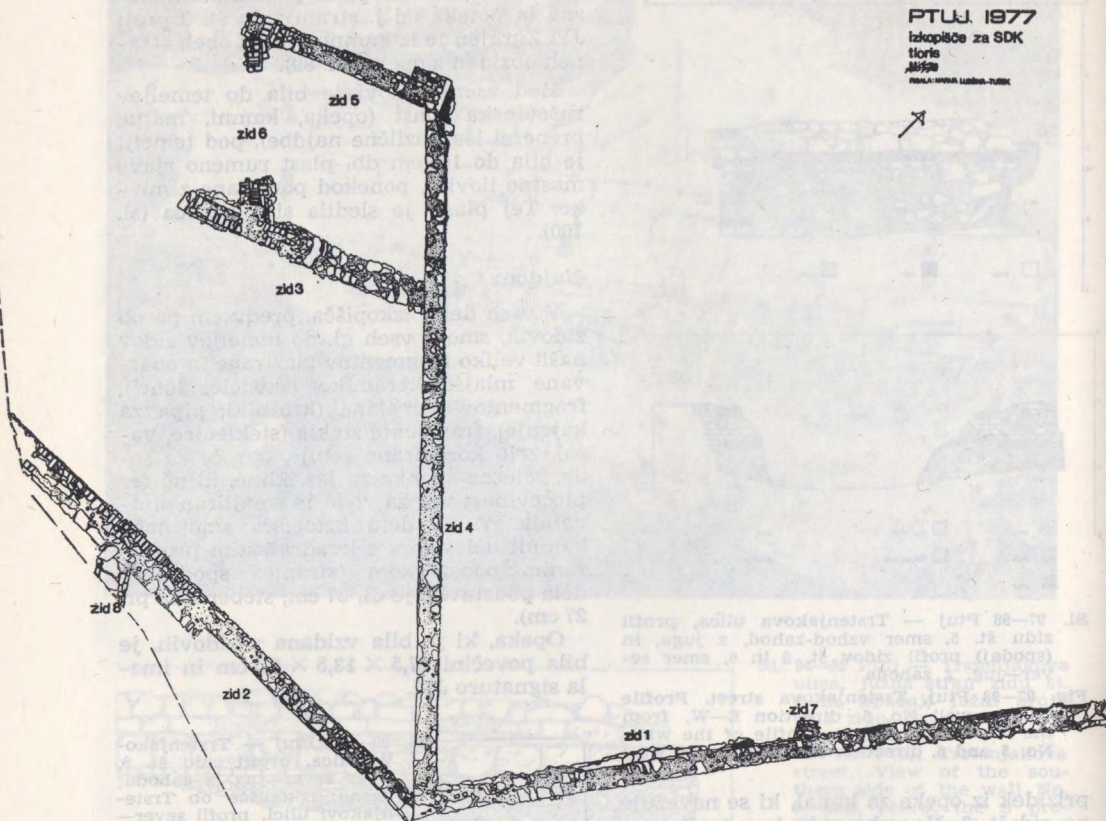

Sl. 101 Ptuj, — Trstenjakova ulica, tloris izkopanih zifov

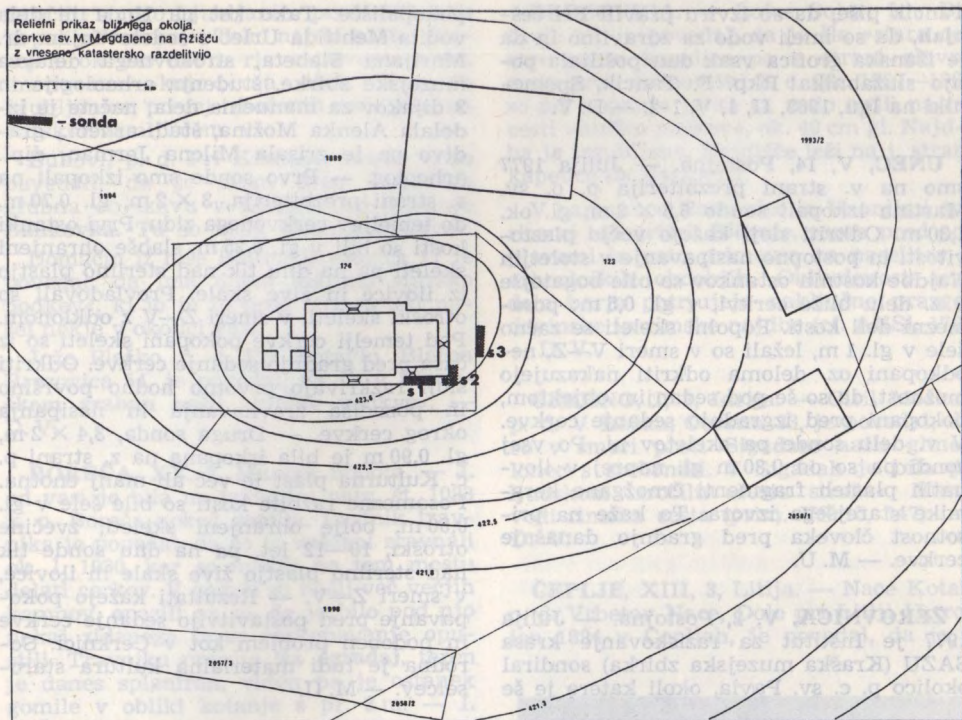
Fig. 101 Ptuj. Trstenjakova street. The ground-plan of all the excavated walls

Iz vseh naštetih elementov bi sklepali, da je tu stala zgradba, ki ji pripadata temelja z zidovi št. 1 in št. 4. Lesene konstrukcije so preprečevale pogrezanje v mehki in vlažni teren. Delno ohranjeni kletni zidovi so grobo ometani. Omet le grobo izravnava zunanjo stran neobdelanih kamnov. Ta dva zidova sta bila temelj in opora zidovom mlajše stavbe, za katero so stare temelje ohranili, delno prezidali in utrdili, delno pa po njih in skoznje naredili kanale (sl. 101). — I. T.

RZIŠČE, XII, 12, Novo mesto. — V okviru akcije Sondažno ugotavljanje srednjeveških grobišč smo se 1976 študijsko pripravljali in 1977 sondirali okolico p. c. sv. M. Magdalene. Sonda 1: ob j. steni prezbiterja tik za v. koncem ladje, dl. 200, š. 100, gl. 60 cm. — Sonda 2: ob jv.

vogalu prezbiterja, 70 cm proti S ob v. steni in 45 proti Z ob j. steni, š. 60—75 cm, dl. S—J 130 cm, v smeri V—Z 110 cm, gl. 60 cm. — Sonda 3: v. od v. stene prezbiterja, 2 m od stene, 130 × 330 cm, š. 100 cm, gl. 55 cm, vkop v sz. vogal 50 × 40 cm, gl. 70 cm.

Sondi 1 in 2 sta pokazali, da počivajo temelji ladje in prezbiterja na izredno široki kompaktni substrukciji, do 20 cm širši. Lahko jo razlagamo kot podlago danes stoječe stavbe ali pa kot ostanek neke prejšnje večje stavbe enakega tloris, saj je v primeri s substrukcijami drugih romanskih cerkva izjemno trdna. Navadno so namreč v njih samo nametani lomljenci, ki praviloma niso zvezani z malto. O tem, ali je tu res stal kak predromanski objekt, bi mogli govoriti šele po izko-

Sl. 102 Ržišče — reliefna podoba bližnjega okolja cerkve sv. Marije Magdalene z vneseno katastrsko razdelitvijo

Fig. 102 Ržišče. The relief drawing of the surroundings of St Mary Magdalene's with the drawn-in cadastral division

pavanjih v sami cerkvi, ki ima pa beton-ska tla.

Sonda 3 priča o umetnem nasipavanju terase s cerkvijo, ki je tako postala sklenjen cerkven areal (parcels št. 124).

Topografski podatek, da najdejo na pobočju grebena s. od p. c. večje količine železne rude in žlindro, potrjuje tudi ljudsko izročilo, da so tod kopali železno rudo in jo najbrž v neposredni bližini predelovali v železo. Če je cerkev sv. M. Magdalena nastala iz teh vzrokov, bi dolga tradicija pridobivanja železne rude zbujala misel na predromanski objekt.

Sledov pokopavanja v naštetih sondah nismo našli, vendar ne izključujemo možnosti, da je kje v bližini. — V. S.

STAJE. — Alojz in Ana Leskovec, Staje 3, sta povedala, da je imel izžanski grof v **Zidani gorici** ograjen vrt za divjad. Tako se imenuje skalnati osamelec s. od Staj in Brške poti, ki se dviga iz prod-

nate ravnine. Hrib je gozdnat, na vrhu nekoliko raven. Na vznožju hriba so ruševine kamnitega zidu, ki je obdajal lovišče. Na jv. strani Zidane gorice je še ohranjen grajski vrt, ograjen z vi. kamnitim zidom (zelenjavni vrt, last Kazensko-poboljševalnega doma Ig). — D. V.

STRAHOMER, VIII, 11, Ljubljana Vič-Rudnik. — Na pašnikih Laze je ob vznožju Krima močvirna ravnica z ostanki nasipa za grofovski ribnik, imenovan **Bajer**. L. 1956 so ga preuredili v ribogojnico: zvišali so nasip in zasuli široko vrzel pri izlivu potoka Češenca. Pri kopanju temeljev za betonsko zapornico so v močvirni zemlji ob potoku našli veliko izvotleno hrastovo deblo, ki so ga v času grofovskega ribnika morali uporabljati kot cev za odtok odvečne vode.

Na jz. robu močvirne ravnice, zunaj dosega ribnika, izvira Češenca. Izvir je kraški in precej zaraščen. Moj ded F.